

İnsanlık Güneşi
Vakfı

Anadolu Manifestosu

Bilgelik Güneşi
Derneği

ANADOLU MANİFESTOSU

Anadolu sadece bir toprak parçasının, coğrafi bir bölgenin, bir kültürün adı değildir; tüm bunlardan daha fazlasını ifade eder. Anadolu denildiğinde siyasi ya da ulusal bir coğrafyadan değil, daha çok 'kültürel' bir coğrafyadan ¹ söz etmek uygun olur. Anadolu kültür coğrafyası, genel anlamıyla 'Küçük Asya' da denilen kara parçası olmakla birlikte, Balkanların, Kafkasya'nın, Ortadoğu'nun bir kısmını da içinde barındırdığı söylenebilir. Bu alan, binlerce yıldır, onlarca uygarlığın kurulduğu, yerleştiği, geçtiği, göçtüğü; pek çok kültürün, inancın, felsefe ekolünün yeşerdiği, hayat bulduğu, etkilediği, etkilendiği, karşılaştığı ve kaynaştığı bir coğrafyadır.

Anadolu herhangi bir dönemle, inançla, kültürle, medeniyetle tanımlanamayacak, sınırlandırılmayacak kadar çeşitliliği içeren bir bütündür. İnsanların karışıp kaynaştığı, farklılıkları zenginlik olarak birleyip bütünleyen bir alışım haline getiren bir yaşam alanıdır. Yan yana gelebileceği düşünülen inançları, ideolojileri, renkleri, hayatları, geçmişle geleceği, akılla gönlü birbirine bağlar, bağdaştırır. Anadolu'da kültürler "yan yana" veya ardışık değil, "iç içe" barış içinde yaşamıştır ve hala yaşamaktadır. Tıpkı inançlar gibi.

Anadolu bir değerler çınarıdır. Bazı değerler Anadolu'yu Anadolu yapmış; Anadolu da bazı değerlerin anlam ve hayat bulmasını sağlamıştır. Anadolu sosyal bütünleşmesini, çeşitlilik ve farklılıklarının uyum içinde var olmasını, birlikte yaşamı kolaylaştırmayı, kabul- uyum-esneklik, sabır-hoşgörü-saygı, tevazu, yardımlaşma-dayanışma-paylaşım, insanseverlik-konukseverlik, merhamet-şefkat-sevgi, adalet-hakkaniyet, özgürlük-bağımsızlık ² gibi Anadolu'yu birleştiren ve bağlayan değerler üzerinden sağlamıştır ve sağlamaktadır. Anadolu'da değerler kavramsal değil, eylemsel ve deneyimseldir. Zihinsel olarak öğrenilmez, kalpten, 'bizatihi' bilinir. Anadolu'nun kendisi gibi değerleri de bütündür, bir bütün olarak hareket eder. Aynı kaynaktan beslenir.

Toplumlar yaşadıklarını sadece kendileri için deneyimlemez ve geliştirdikleri kültür ürünlerini sadece kendileri için üretmezler. Bunlar insanlığın bütünü içindir. Bu bağlamda, Anadolu'nun farklılıklarını birleyip 'bütün'leyen bir alışım olma, 'bütünleşme' deneyimi de, kendi birliğini oluşturmak ve korumanın yanısıra, insanlık ailesine sunacağı katma değer için olduğu da aşikârdır. Tüm yaşadıklarını, zorlu deneyimlerini bunun için yaşamış gibidir adeta.

Anadolu'nun bilinen tüm tarihine bakıldığında, bazı görevleri ya da sorumlulukları yerine getirmek için olgunlaştığını, bir şeyler için yoğrulduğunu, 'mayalandığını' söylemek yanlış olmaz. Anadolu çok yoğurulmuştur ve yorulmuştur ama artık olgundur. Yaklaşık 12,000 senedir dünü ve bugünüyle insanlık tarihine uygarlık önerileri sunarak yön vermiş, çok kültürlülükten akıllıca faydalanmış, kültür zengini bir 'bütünlüğün' timsali olmuştur.

"Dünyanın bazı dönemleri gerçekten zor dönemlerdir. Bu dönemlerde insanlık büyük kararlar verir ve kendi iradesini kullanmaya karar verir. Asıl önemli olan insanlığın kendi iradesiyle kendine gerekeni

¹ Burada "coğrafya" kelimesi, coğrafya bilimindeki "mekân" kavramı yerine kullanılmıştır. Mekân, içinde yaşayanlar tarafından algılanan ve değerlendirilen üç boyutlu alandır. Mekân sadece fiziksel bir doğayı ifade etmez. Mekân aynı zamanda, psikolojik, sosyal, ekonomik, siyasi boyutlar ile güç ve alandaki değerler ile ilişki bir kavramdır. Mekânın bir kimliği vardır ve mekân o alandaki değer ve güç ile ilişkilidir.

² Bu değerler Anadolu Evrensel Yüzü Projesi ürünlerinden olan 'Anadolu'nun Bağ Oluşturan ve Birleştiren Değerleri' çalışmasındandır.

İnsanlık Güneşi
Vakfı

Anadolu Manifestosu

Bilgelik Güneşi
Derneği

seçebilmesidir. Bu toplu seçimler de tıpkı bireysel seçimler gibidir. İnsanlık bu seçimlerde farkına varmasa da bir bütün olarak düşünür ve karar verir.³”

Dünyamızın içinden geçtiği ve insanlığın bir bütün olarak düşünmesi ve adım atması gereken bu zorlu ama yüzü yeniye, değişime dönük bu dönemde çok sayıda uygarlığa evsahipliği yapmış ve bütünlüğünü hep korumuş olan Anadolu, ufukta görünen bütünsel değişim ve dönüşüm sürecinde üstleneceği görevler için, insanlığa ve bütüne olan katkısı için hazırdır. Anadolu insanına, ama özellikle gerçek aydınlarına, öncelikle düşen görev, bu geçiş döneminde ve sonrasında bütünlüğün uygulayıcıları ve hatırlatıcıları olmaktır.

“İnsanlık artık yeni bir dönemin eşiğine gelmiştir. Bu dönem insanın kendini bilme, kendi olma ve olduğu kadarıyla gerçekleştirme dönemidir. Bu dönem yeni bir öğretiyi, yeni kuralları, normları veya şartlanmışlıkları ortaya koyacak bir dönem değildir. Tam tersine içsel özgürlüklerini en fazla algılayacakları dönemdir.⁴”

Eski çağlarda toplumları ve bireyleri harekete geçiren ideolojiler, yaklaşımlar, inanç biçimleri, insanlığın ilerlemesine ve gelişimine artık hizmet edemiyor. Bireyler yaşamın ve toplumlar mevcut değerlerin niteliğini sorguluyor. Bunlarla birlikte, eğitim sistemi, ekonomik sistem ve benzeri birçok sistem değişim, dönüşüm için yeni yaklaşımlar arayışı içinde. Değişimin ve dönüşümün sadece bireysel, toplumsal ve kültürel boyutta kalmaması, sistemlerin ve sosyal yapıların da yeniden yapılanması gereği dile getiriliyor. İnsanlık mevcut anlayışlar çerçevesinde içine girdiği kısır döngüden çıkma yolunu arıyor. Yeni bir anlayış ve değerler geliştirilmesi artık kaçınılmaz hale gelmiştir.

Şüphesiz ki **‘YENİ BİR İNSANLIK ANLAYIŞI’** doğmaktadır.

Yerel ve evrenseli bağdaştırma özelliğiyle uygarlığın öncüsü, beşiği ve hafızası olan Anadolu, sahip olduğu zengin birikimiyle, insanlığın çıkış yolunu bulmasına; yeni değerleri, değerlerin insana en uygun anlamlarını keşfetmesine öncülük edecek deneyime sahiptir.

Neşenin, özlemin, acının, sanata ve bilgeliğe, değerlerin hayata, tüm çelişkilerin uyuma dönüştürüldüğü bir simya coğrafyası olan Anadolu, insanlığa umut ve insanlığın umudu olmaya güçlü bir adaydır. Bu coğrafyanın kültürü ve bilgeliği, pek çok inancın, düşüncenin, ideolojinin kutuplaştırdığı, parçalara ayırdığı ‘insan’ anlayışının yeni bütünsel anlamına ulaşması için özüne dönüş yolunu aydınlatacak kudrete ve yetkinliğe sahiptir.

Anadolu sosyal yapısıyla, kültürüyle, öz değerlerinin ve deneyimlerinin yeni bir senteziyle, doğmakta olan bu yeni insanlık anlayışının örneği olabilecek konum ve niteliktedir. Bu noktada Anadolu insanına, gerçek aydınlarına ve siyasi aktörlere düşen; bunca deneyim, bilinç ve bilgelik birikiminden yararlanarak, dünyaya ilham verebilecek ‘örnek kurum’ları ve ‘örnek toplum’u oluşturacak yolu açmaktır.

Anadolu, insanın gerçeğinin yeryüzünde hayat bulabilmesine alan açacak konumda ve yetkinliktedir.

Tüm insanlığı tek bir ‘aile’ olarak gören Anadolu artık BÜTÜN’ün bir parçası olduğu bilinciyle değil, PARÇA’daki BÜTÜNLÜK BİLİNCİYLE davranma anlayışıyla insanlığa hizmet etmeye hazırdır.

21 Aralık 2020, Ankara

Bilgelik Güneşi Derneği (1990) ve İnsanlık Güneşi Vakfı (1999)

³ Bilgelik Güneşi Derneği ve İnsanlık Güneşi Vakfının ortak bir ürünü olan ‘Aranmış Varlık İnsan’ adlı yayınlanmamış kitaptan alınmıştır

⁴ age